

TERESA STRZEMBOSZ (1930 – 1970)

Urodzona 11.IX. w Warszawie, była córką Zofii z Gadomskich (1898 – 1973) i Adama (1895 – 1968), podczas rewolucji r.1917 w Rosji żołnierza baonu studenckiego w Carynie i delegata Polskiego Związku Wojskowego do Saratowa, r. 1918 żołnierza II Korpusu Polskiego uczestnika bitwy pod Kaniowem, absolwenta prawa Uniwersytetu Warszawskiego (1925), od r. 1934 adwokata, podczas drugiej wojny światowej współpracownika Delegatury Rządu RP na Kraj, powstańca warszawskiego, bratanicą Jana (1890-1939) (zob.). Urodzona jako jedno z trojczków, miała braci: Adama, prawnika, profesora KUL, I prezesa Sądu Najwyższego i przewodniczącego Trybunału Stanu, oraz Tomasza Romualda (zm.2004), historyka, profesora KUL, Inst. Historii i Inst. Studiów Politycznych PAN, w l.1989-90 i 1991-2 przewodniczącego Rady Naczelnej, a następnie honorowego przewodniczącego Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej.

Od r.1937 uczyła się S. w prywatnej szkole im. Andrzeja Małkowskiego w Warszawie. W czasie okupacji niemieckiej kontynuowała naukę w żeńskiej szkole im. Gepnerówny przy ul. Moniuszki. W czasie powstania warszawskiego 1944 r. wraz z matką pielęgnowała chorych w szpitalu w Milanówku. Po powstaniu zaopiekowała się dziećmi Bolesława Piaseckiego, których matka zginęła. W grudniu t.r. razem z rodzicami zamieszkała u rodziny w Fałkowicach koło Gdowa, miesiąc później, po przejściu frontu, przeniosła się do Krakowa. Od września 1945 r. uczyła się tam w IX Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Józefa Marii Hojne-Wrońskiego; zaangażowała się wtedy w akcję pomocy Polakom przesiedlonym z kresów wschodnich.

W sierpniu 1946 r. rodzina Strzemboszków osiedliła się w Józefowie pod Warszawą. Od tego roku uczyła się S. w Samorządowym Gimnazjum i Liceum Falenicy (pow. Otwocki). W parafii p.wez. Matki Boskiej Częstochowskiej w Józefowie powołała Akcję Charytatywną i Krucjatę Eucharystyczną oraz organizowała konferencje i katechizowała dzieci.

W r. 1950 złożyła maturę; mimo zdanego egzaminu wstępnego nie została przyjęta do Akad. Med. W Warszawie ze względów politycznych. Wyjechała wtedy do Wrocławia, gdzie studiowała przez rok w Instytucie Katolickim na Wydziale Kultury Chrześcijańskiej. W r.1951, po następnej nieudanej próbie dostania się do Akad. Med., została słuchaczem dwuletniej Szkoły Felczerskiej w Warszawie. Jako jedna z dwóch najlepszych absolwentek została skierowana do Akademii Medycznej bez egzaminów, jednak podjęcie studiów i tym razem jej uniemożliwiono. W latach 1953-57 pracowała na Oddziale Internistycznym Szpitala Powiatowego i w Pogotowiu Ratunkowym w Otwocku. W tym okresie poświęciła się profilaktyce prostytucji. W r. 1956 zorganizowała w Warszawie konferencję, na której wygłosiła referat Deprawacja dziewcząt – prostytucja. Po uchwaleniu przez Sejm PRL w r. 1956 ustawy dopuszczającej przerywanie ciąży zainicjowała duszpasterstwo służby zdrowia dla ratowania życia dzieci zagrożonych aborcją i krzewienia wiedzy o naturalnym

TERESA STRZEMBOSZ (1930 – 1970)

planowaniu rodziny. Dn. 2.XII t.r. zorganizowała ogólnopolską pielgrzymkę służby zdrowia na Jasną Górę, w czasie której prymas Stefan Wyszyński wygłosił pierwsze, po wyjściu z więzienia, kazanie. W Warszawie, Laskach i Izabelinie oraz Otwocku, a potem na stałe w Częstochowie organizowała rekolekcje zamknięte dla lekarzy, położnych i pielęgniarek. W r. 1957 została powołana Komisja Duszpasterstwa Lecznictwa przy Episkopacie Polski w celu objęcia opieką duszpasterską służby zdrowia w całym kraju. Wówczas S. rozpoczęła organizowanie w terenie poradnictwa rodzinnego w zakresie odpowiedzialnego rodzicielstwa. Przyjęta na drugi rok studiów warszawskiej Akad. Med., nie mogła już pogodzić nauki ze swoją działalnością społeczną i po roku ze studiów zrezygnowała. W czerwcu 1958 r. zorganizowała Dom Samotnej Matki w Chylicach (pow. Piaseczyński). Z jej inicjatywy wiele zgromadzeń zakonnych otworzyło swoje domy dla udzielenia pomocy matkom samotnym. W l. 1958-63 prowadziła Sekcję Pielęgniarek przy warszawskim Klubie Inteligencji Katolickiej. Wzorując się na Hannie Chrzanowskiej, organizowała od 1958 r. w Warszawie domową opiekę nad obłożnie chorymi, opartą na strukturach parafialnych; pomagała jej w tym Aniela Losow, z którą od r. 1962 w Otwocku, a później w Łązniewie, organizowała rekolekcje dla przewlekle chorych i kalek.

W r. 1959 utworzyła S. w Warszawie, w ramach Tow. Przyjaciół Dzieci, Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, którego została kierownikiem; podobne placówki powołała w Białymstoku, Bydgoszczy, Gliwicach, Katowicach, Krakowie i Wrocławiu. Od 30 XII 1959 do 25 IV 1961 pracowała w Spółdzielni Pracy „Ognisko”. Od r. 1960, gdy nasiliły się represje wobec lekarzy niedokonujących przerywania ciąży i współpracujących z poradnictwem naturalnego planowania rodziny, S. rozpoczęła szkolenie doradców życia rodzinnego dla osób o innych zawodach i skoncentrowała się na pracy z rodzinami. W r. 1961 zaprosiła do współpracy ginekologa, Teresę Kramarek, powierzając jej odpowiedzialność medyczną za nauczanie popularyzowanej wówczas metody termicznej Holta. T.r. zorganizowała kilkunastoosobową delegację osób świeckich w celu przekonania prymasa Wyszyńskiego o konieczności powołania duszpasterstwa rodzin i zorganizowania poradnictwa rodzinnego w strukturach parafialnych. Starania te zostały uwieńczone pod koniec r. 1964 powołaniem przy Episkopacie Polski Podkomisji (od połowy 1965 r. Komisji) Duszpasterstwa Rodzin. W tym okresie została krajową instruktorką poradnictwa rodzinnego oraz członkiem Komisji ds. Apostolstwa Świeckich. Po ogłoszeniu w r. 1968 przez papieża Pawła VI encykliki „Humanae vitae” przyczyniła się do uchwalenia 12 II 1969 w Krakowie przez 113 Konferencję Episkopatu Polski „Pierwszej Instrukcji Episkopatu Polski dla duchowieństwa o przygotowaniu wiernych do sakramentu małżeństwa i o duszpasterstwie rodzin” Efektem działań S. było funkcjonowanie w 1970 sieci 800 poradni rodzinnych w 23 (na 25) diecezjach polskich; placówki te zatrudniały ok. 3500 doradców. S. zmarła wskutek choroby nowotworowej 8 VI 1970 r. w Warszawie, została pochowana 10 VI w grobowcu rodzinnym na cmentarzu Powązkowskim. Była odznaczona Odznaką Tysiąclecia. S. nie założyła rodziny.

TERESA STRZEMBOSZ (1930 – 1970)

Imieniem S. nazwano Dom Samotnej Matki w Chyliczkach. W r. 1995 powstał film Bożeny Garus-chockuby pt. „Dar serca – rzecz o Teresie Strzembosz” (produkcja Video Studio Gdańsk dla TVP 1).

* Tekst pochodzi z Polskiego Słownika Biograficznego wydawanego przez Polską Akademię Nauk i Polską Akademię Umiejętności (zeszyt nr184). Autorką hasła jest dr Benedykta Perzanowska.

Więcej o Teresie Strzembosz

Osoby chcące bliżej zapoznać się z historią życia Teresy Strzembosz serdecznie zapraszamy do sięgnięcia po dodatkowe źródła.

Książki:

Elżbieta Sujak, **Charyzmat zaangażowania**, PAX, 1988 r.

Polska Akademia Nauk i Polska Akademia Umiejętności (zeszyt nr 184), **Polski Słownik Biograficzny**

Benedykta Perzanowska, **Teresa Strzembosz i jej dzieło poradnictwa rodzinnego w Polsce**, Fundacja Pomoc Rodzinie, 2010 r.

Materiały internetowe:

<http://www.mio.org.pl/o-metodzie/teresa-strzembosz>

http://doradcyrodzinie.pl/wp-content/uploads/2016/03/teresa_strzembosz.pps

Źródło: www.dsmchyliczki.pl

Krajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin